

י' אדר ה'תש"פ 6.3.20

מגזין מס' 568

ערב שבת זכור/פרשת תצוה/חג פורים

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

החיי כסנא

נתינה היא הדרך לשמחה

אחרי שאני משחרר את עצמי מאותו אגו אשר יונק ממני את כל הכוחות, עצם הנתינה מעניקה לי שמחת חיים. אני משתחרר מהדבר שהכי מכביד עלי – ממני!... הענין מוסבר היטב במכתב של הרבי מליובאוויטש, שככל הידוע לי לא פורסם מעולם, ובו הוא עונה ליהודי שהיה בקושי מסוים והתלונן על כך. עיקרו של המכתב כולל שני משפטים מדהימים המבארים את עומק ענינה של הנתינה:

המשפט הראשון, "סיח דעתו מעניני בריאותו, כיון שיעבור על ידי התנהגותו המתאימה". אם מישהו מקטר, בכל תחום שיהיה, יש בכך בחינה מסוימת של התאכזרות לזולתו – אשתו, ילדיו – אשר זקוקים כעת לאהבה ולאכפתיות שלו. ההתרכזות שלו בעצמו, בלא מתאים לי עכשיו' פוגעים באחר. הפתרון למצב זה הוא – להסיח דעתו מעצמו. גם אם הבריאות לא בשיאה, אל תתרגש. כשתתנהג נכון, זה יעבור מעצמו! כל הבעיות שלך נובעות מכך שאתה כל כך עסוק בעצמך.

המשפט השני, "עיקר שביעות רצון האדם בחייו – ההרגש שעושה טוב לאחרים". איך אדם יכול להגיע לשמחה אמיתית ולחדוות חיים? רק על ידי נתינה. התורה אומרת שעמלק נלחם בישראל בלי הגיון. היינו בשיא כחנו, מלווים בהשגחה אלוקית, והוא היחיד

ענין הנתינה הוא עיקר גדול של פורים – כמו שמצאנו במצוות משלוח מנות ומתנות לאביונים – אך הוא גם אחד מעמודי התווך בנושא עבודת השמחה, השייכת במיוחד לכל חודש אדר. מה ענינה של הנתינה בעבודת ה', ומדוע היא חשובה כל כך בפורים?

כלל חשוב בנתינה קובע כי היא צריכה להיות באופן של 'לפני עיור לא תשים מכשול'. למשל, כשמישהו הנמצא בבעיה בא להתייעץ איתי, הוא למעשה כמו עיור בענין הזה, במיוחד כשהוא נותן בי אמון ומשליך עלי את יהבו שאוכל לעזור לו. כדי לעזור באמת, עלי להרחיק את כל הפניות האישיות שלי, כגון שאולי יצא לי מזה משהו כי אני זקוק לכסף, או לצורך שלי שיחשוב שאני אדם טוב ומתחשב. בנתינה אמיתית המעמידה את הזולת במרכז, אסור לי לתת להן מקום, כי הן מכשול שאני שם בפניו. עלי לחשוב מה טוב בשבילו.

כשאני נותן את עצמי בצורה כזו, באופן מלא ואמיתי – כלומר מקשיב כמו שהייתי רוצה שיקשיבו לי, מכיל, לא שיפוטי – אני עושה את המעשה הנכון. בכלל לא משנה אם יש לי עכשיו כח לזה או לא, כי כשאני מתמסר למה שה'נכון' תובע ממני עכשיו, אני מקבל כוחות נפש אדירים: נרגע, משוחרר וספונטני, שמח.

חוצות: אני שייך לה! פורים הוא שער של מסירות נפש, אשר נותן לנו כוחות לכל השנה. כשלומדים חסידות רואים כמה הדבר בנפשנו – אנחנו מקבלים כוחות להסיח דעתנו מעצמנו, ולפעול מעבר לטעם ודעת. אחרי שה'אני' שלי מתנפץ, אחרי שמסרתי נפשי על הנכון בגלל שהוא נכון, האגו שלי עשוי לתת תחושה שהוא עומד למות. קשה לו... לכן בפורים יש מצוה לשים את הדעת בצד, ולפעול מחוץ לגבולות ההגיון. במקום להתלונן, תזיז את עצמך – תמתיק את הדינים בשורשם. צא מעצמך, תמית את האגו ותגלה שיש חיים אחרי המוות. רק אז תגיע לשמחה עצומה באמת.

שהעז להילחם כנגד כל הסיכויים. לכן זו מלחמה שמעבר לטעם ודעת. כדי לנצח אותה, רק התמסרות שלמעלה מטעם ודעת יכולה לו. על עמלק נאמר "ואחריתו עדי אובד", כי הוא כמו מחבל מתאבד, אשר מוכן להרוג את עצמו במאבק איתי. הדרך היחידה לנצח אותו היא במלחמת גרילה: פעולות קטנות של מחשבות טובות, דיבורים טובים, מעשים טובים, אשר פושטות עליו בהפתעה, ומצניחות אותם בין שורותיו עד לנצחון המלא.

בפורים אנו מצווים למחות את זכר עמלק, וכדי לעשות זאת צריך להגיע עד דלא ידע. צריך לצאת מעבר לעצמנו, מעבר לטעם ודעת, ולהכריז בראש

שבת זכור

בקריאת התורה שבשבת זו (שלעולם חלה לפני פורים) קוראים בנוסף לפרשת השבוע גם את פרשת 'זכור' העוסקת בשתי המצוות: זכירת מלחמת עמלק, ומחיית זכרו (המן הרשע היה מזרעו של עמלק). בימינו מתבטא קיומן של מצוות אלו, במובנן הרוחני, בזכירת ומחיית בחינת עמלק שבתוכנו ה"יודע את ריבונו, ומכוון למרוד בו" – אותו צד פנימי חצוף המקרר את היהודי מלממש שליחותו להאיר ולרומם את העולם.

לדעה הנפוצה (של הפוסקים העיקריים) חובת שמיעת פרשת "זכור" היא מן התורה, ולכמה פוסקים גם הנשים חייבות בשמיעתה. למנהגנו גם הנשים באות לבית הכנסת לשמיעת פרשת 'זכור'.

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 22:00 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

הכניסה לישוב חמד בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, בכניסה למושב נוסעים ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר. התכנסות כיבוד ושתייה קלה מ-20:45. לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144.

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממש, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

תענית אסתר

תענית אסתר היא לזכר תעניתם של היהודים בימי מרדכי ואסתר בערב פורים (כשנה לאחר שלושת ימי התענית הנזכרים במגילת אסתר). בעת צרה וצוקה, קודם שנקהלים בני ישראל לעמוד על נפשם לעשות מלחמה באויביהם, ראשית לכל קובעים הם יום תענית ותפילה להתחנן לה' שיפיל אויביהם לפנייהם במלחמה.

תענית אסתר במקורות

תענית אסתר בי"ג באדר ערב חג הפורים נקבעה לכאורה לזכר דברי אסתר למרדכי (במגילת אסתר): "לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן, ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים לילה ויום, גם אני ונערותי אצום כן". אלא ששלושת ימי התענית הללו אירעו בחודש ניסן, קודם שעמדה אסתר לבקש מאחשורוש לבטל את גזירת המן. והיה זה כשנה לפני נס הפורים. על הפסוק במגילה "ויעבר מרדכי, ויעש ככל אשר ציותה עליו אסתר", מציינים חז"ל במסכת מגילה: "ויעבור מרדכי - שהעביר יום ראשון של פסח בתענית". וב'פרקי דרבי אליעזר' נאמר כי שלושת ימי התענית החלו בי"ג בניסן, והיום השלישי לתענית היה יום ראשון של חג הפסח.

אם כן, מדוע נקבעה תענית אסתר בימינו לערב פורים? התשובה לכך היא שהתענית שאנו מתענים כיום אינה לזכר שלושת ימי הצום האמורים, אלא לזכר תענית אחרת שהתענו היהודים באותם ימים בי"ג באדר. שכן על פי מנהג ישראל, כל אימת שנקהלו היהודים לעשות מלחמה באויביהם, היו מתענים ביום התקלה ומבקשים מה' שיפיל אויביהם לפנייהם במלחמה. כך מצינו אף במשה רבנו, כשבא לעשות

מלחמה בעמלק, היה מתענה.

מטרת התענית, להראות שלא בכח יגבר אנוש ולא בגבורת מלחמתם, אלא במה שנושאים עיניהם בתפילה לשמים, ומן השמים מרחמים עליהם ונותנים בהם כח לנצח במלחמה. וכן ישראל שבאותו הדור (בימי מרדכי ואסתר) בשעה שנקהלו לשלוח יד במבקשי נפשם היו מתענים. ולזכר אותה תענית של יום היקהלם (תענית שאינה מוזכרת כלל במגילה), נקבעה תענית זו לדורות. זאת כדי לזכור תמיד שהבורא, יתברך שמו, רואה ושומע תפילת כל איש בעת צרתו, כאשר יתענה וישוב אל ה' בכל לבבו, כמו שעשה לאבותינו בימי מרדכי ואסתר, באותו יום שלושה עשר באדר: "אשר שיברו אויבי היהודים לשלוט בהם ולהשמידם, ונהפוך הוא - אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם. נקהלו היהודים בעריהם וגו'".

תענית אסתר - הלכה ומנהג

חולה (אפילו אין בו סכנה), מעוברת, מניקה, ויולדת (בחודש הראשון לאחר הלידה) - פטורים מן תענית. מי שלא ישן, מותר לו לאכול עד שיעלה עמוד השחר. השוכב לישון ובדעתו להשכים לאכול או לשתות, יתנה בפירוש לפני השינה שיוכל לאכול או לשתות. ואם רגיל לשתות בקומו, אין צריך להתנות לשתיה.

ורק בהתאחדותו עם יהודי נוסף (שאר עם ישראל) נעשים הם דבר שלם. ועוד, מוסיף ה'אלשיך הקדוש', כל השתדלות מצד היהודים בענין 'אחדות ישראל' מפריכה בפועל את טענת המן שעם ישראל "מפורד".

ובפנימיות הענינים, מוסיפה תורת החסידות, מצות נתינת מחצית השקל (מחצית דוקא) מרמזת אשר אל לו לאדם לומר "כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה". היהודי והקב"ה הינם שני חצאי צורה המשלימים, כביכול, זה את זה. יש לזכור תמיד כי גם כאשר מממש האדם יכולותיו במלואם ועד שמגיע להישגים גדולים ונעלים, הרי זה רק בבחינת מחצית. משום שכישרונותיו (ואפילו נתינת הכח לממשם)

אינם שלו כי אם ניתנו לו במתנה מלמעלה.

כיון שבפרשת 'מחצית השקל' חוזרת התורה ומזכירה את המילה "תרומה" שלוש פעמים, על כן נוהגים ישראל לתת לתרומה שלוש מטבעות של חצי שקל. את מנהג 'מחצית השקל' מקיימים הבוגרים על ידי נתינת שלוש מטבעות של "מחצית" מן המטבע הקבוע באותו מקום ובאותו זמן (בארץ ישראל שלושה חצאי ש"ח); כמו כן נוהגים שאב המשפחה נותן עבור עצמו, עבור אשתו ועבור כל אחד מילדיו.

אמנם מצוה מן המובחר לחנך גם את הילדים הקטנים לתת ג' מחצית השקל מכספם, באופן שההורים מסייעים לילדיהם שיוכלו לתת משלהם מתוך הרחבה, כך שלא יחסר להם מאומה.

בתפילת העמידה (תפילת 'שמונה עשרה') בשחרית ובמנחה, מוסיף שליח הציבור את נוסח 'עננו' לפני ברכת 'רפאנו', והיחיד מוסיף נוסח זה בתפילת הלחש במנחה בברכת שומע תפילה. סיום הצום ב'צאת הכוכבים'.

מחצית השקל - בזמן שבית המקדש היה קיים, מדי שנה ושנה, היה מחוייב כל איש ישראל מן עשרים שנה ומעלה, לתת 'מחצית השקל' לשם "בדק הבית" (הוצאות התחזוקה, התיקון והשיפוץ של בית המקדש) ולשם קניית 'קרבנות הציבור' המוקרבים בבית המקדש מדי יום ביומו.

ומאז, זכר ל'מחצית השקל', נוהגים ישראל מדי שנה בשנה

להרבות בנתינת צדקה בערב פורים (בשעת המנחה של תענית אסתר, שהיא 'עת רצון') כדי לכפר על נפשו של אדם כמאמר חז"ל "צדקה תציל ממוות". זאת כנגד עשרת אלפים כיכר כסף שאמר המן לשקול ולהביא לגנזי המלך. כמובא בגמרא, שהמן הציע לאחשוורוש כי ישקול בידיו עשרת אלפים ככר כסף בעבור הסכמתו להרוג ולאבד את עם ישראל, וכמאמר חז"ל "שמעתי שעשרה אלפי ככר כסף עולין חצי שקל לכל אחד מישראל, שהיו שש מאות אלף כשיצאו ממצרים, ואמר (המן הרשע) שיתן לאחשוורוש כל פדיונם".

ומבאר ה'אלשיך הקדוש' (ממפרשי התורה ופוסק הלכה שחי בימי האריז"ל, המאה ה-16 למנינם) - חייבה תורה לתת מחצית השקל כדי שכל אחד ואחד מישראל ידע אשר הוא כשלעצמו אינו אלא 'מחצית',

חג פורים

"והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור, משפחה ומשפחה, מדינה ומדינה ועיר ועיר, וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם..."

היהודים... לקיים עליהם, להיות עושים את יום ארבעה עשר לחודש אדר ואת יום חמישה עשר בו, בכל שנה ושנה... ימי משתה ושמחה ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים... על כן, קראו לימים האלה פורים, על שם הפור."

החלטת חז"ל לקבוע את היום ל'חג רשמי' לא היתה פשוטה, הן משיקולים הלכתיים (היש בידם הסמכות להוסיף חג במסורת ישראל) והן מצד החשש מפני תגובתו של העולם הלא יהודי. בסופו של דבר נפסק ברוב ברור ומכריע פסק ההלכה בדבר הוספתו של חג פורים לחגי ישראל.

בחלוף השנים הפך פורים לחלק בלתי נפרד מחגי ישראל. יתירה מזו, מוצאים אנו בתלמוד שרבי יהושע בן קרחה משווה בין גאולת פורים לגאולת מצרים, ומסיק שנס ההצלה של פורים גדול מגאולת מצרים!

לחג אף יוחדה מסכת שלימה בתלמוד, מסכת מגילה. ולימים גם חובר נוסח מיוחד לפורים, "ועל הניסים", בתפילת עמידה (שמונה עשרה) ובברכת המזון. ועוד כותב הרמב"ם: "ואף על פי שכל זכרון הצרות יבטל (לימות המשיח) שנאמר: 'כי נשכחו כל הצרות הראשונות וכי נסתרו מעיני', ימי הפורים לא יבטלו".

ומבואר בחסידות טעם הדבר. לעתיד לבוא, לנוכח האור האלוקי העצום שיאיר בעולם הזה, יועם אורם של כל חגי ומועדי ישראל כדוגמת ביטול אור הנר לגבי

"ומרדכי היהודי יושב בשער המלך"

המאורעות המתוארים במגילת אסתר (גזירת המן ונס פורים) התרחשו בשנים ג'תד-ג'תה (355-356 לפני הספירה למנינם). במגילה מתוארות הדמויות המרכזיות באותה תקופה והשתלשלות האירועים שהביאו לנס הפורים.

היתה זו 'תקופת ביניים' שבין חורבן בית המקדש הראשון לבניית בית המקדש השני. מרדכי היהודי, מגדולי המנהיגים היהודים באותה תקופה, היה חבר ה'כנסת הגדולה' (הסנהדרין) ומעורב בחיים המדיניים והציבוריים של ממלכות פרס ומדי, כמסופר אודותיו במגילה שהיה "יושב בשער המלך".

דעתם של כמה מחכמי הסנהדרין לא היתה נוחה לגבי פעילותו הציבורית של מרדכי. הם סברו כי על גדולי הדור לעסוק בתורה בלבד, ולמשוך ידם מכל עסקנות ציבורית. אלא שרוב החכמים הלכו גם הם בדרכו של מרדכי, ולצד ההתעמקות בלימוד התורה, פסיקת ההלכה ומלאכת הדיינות, עסקו גם בצורכי ציבור. לימים נתברר כי דוקא בזכות ההליכה בדרך זו התאפשרה הצלת עם ישראל בימי אחשוורוש מגזירת ההשמדה.

קביעתו של פורים כחג

קביעתו של פורים כ'יום טוב' לדורות, מופיע במגילה עצמה, ככתוב: "ויכתוב מרדכי... וישלח ספרים אל כל

ומבואר בחסידות שהכוונה הפנימית בזה אינה לשכרות כפשוטה, כי אם למדריגה הכי נעלית של קבלת עול מלכות שמים – היא נקודת הקשר העצמי שבכל יהודי לה' אלוקיו, נקודה שלמעלה מטעם ודעת ("עד דלא ידע").

סוד קיומו הנצחי של העם היהודי אינה תחושת "כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" (אורות וגילויים), כי אם "הוא (הקב"ה, הוא) הנותן לך כח לעשות חיל", כדברי חז"ל "בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, והקב"ה מצילנו מידם".

משלוח מנות

ביום הפורים מצוה לשלוח מנות איש לרעהו ואשה לרעותה. על כל אדם לשלוח לפחות מנה אחת לאיש אחד ובה לפחות שני סוגי מאכל; הרבי מליובאוויטש נשיא דורנו נהג לשלוח בפורים שלוש מנות לשלושה אנשים (כהן, לוי וישראל) ומנתו היתה צנועה ביותר.

מתנות לאביונים

ביום הפורים מצוה לתת מתנות לאביונים. לפחות לשני עניים ולפחות בשווי פרוטה לכל אחד, וכל המרבה – הרי זה משובח.

מוטב להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ובמשלוח מנות לרעיו, שהרי אין שמחה גדולה ומפוארת מלשמח לב עניים, יתומים ואלמנות, שנאמר "להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים".

תוקף אור השמש בצהרי היום. לא כן הדבר בנוגע לחג הפורים – מדרגת האור האלוקי שהאירה בימי מרדכי ואסתר היתה כה גבוהה ונעלה עד כי בוהק גילוי זה לא יועם גם לנוכח גילויי ימות המשיח.

בחג הפורים ארבע מצוות המתחילות באות מ':

מקרא מגילה

קריאת המגילה הינה המצוה הראשונה של חג הפורים. את המגילה קוראים בליל פורים (השנה במוצ"ש פרשת תצוה) וכן למחרת, בפעם השניה, ביום הפורים עצמו. יש לציין כי עיקר חובת מקרא המגילה הוא ביום דוקא.

בשעת קריאת המגילה מביטים השומעים במגילה מודפסת (ומה טוב במגילה כשירה) כדי לעקוב אחר ה'בעל קורא' המקריא מתוך מגילה כשירה בעבור הציבור כולו להוציאו ידי חובתו. כדי לצאת ידי חובת המצוה כהלכתה, אין לדבר או להסיח את הדעת משום שיש לשמוע היטב כל מילה ומילה היוצאת מפי המקריא.

משתה ושמחה

מצוה לקיים 'סעודת פורים' ביום החג. במהלכה שותים גם יין, כמאמר חז"ל "חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין 'ארור המן' ל'ברוך מרדכי' " [חייב אדם 'להתבסס' בפורים (לשתות יין), עד שלא ידע להבדיל בין 'ארור המן' ל'ברוך מרדכי'].]

הסיפור השבועי

הפורים של רודוס

מאות מלקות. האומלל לא היה יכול לשאת את הסבל, ו'הודה' ברצח. הוא אף 'הפליל' אחרים.

סכר השנאה נפרץ. יהודים נעצרו והושלכו לכלא. בערב פורים נאסר גם רב העיר. הרובע כולו הושם בהסגר. ה'חשודים' עונו קשות בנוכחות קונסולים זרים, שאף הם חקרו אותם מתוך גישה תוקפנית ומאשימה.

הפרשה חרגה מתחומה של העיר רודוס ונהפכה לאירוע חובק עולם. היהודים הצליחו להבריח מהגטו הנתון בסגר כבד מכתב להנהגה היהודית בקונסטנטינופול, בירת האימפריה העות'מאנית, ומשם הועבר המכתב למשפחת רוטשילד העשירה.

התערבותם של הבנקאים המפורסמים נשאה פרי, והחלה להטות את הכף לטובת היהודים הנרדפים ברודוס.

אט אט החלו להישמע קולות מחאה כנגד עלילת הדם והרדיפה האכזרית. שגרירים ודיפלומטים לחצו על הממשלה העות'מאנית לחדול מהתוקפנות כנגד יהודי רודוס ולקיים חקירה הוגנת. יהודי בריטניה הצליחו לחלץ הצהרה מפי שר החוץ אז, כי זו עלילת כזב שיש לשים לה קץ.

שר החוץ הבריטי אף הורה לשגריר בקונסטנטינופול לדרוש חקירה, לנוכח טענות היהודים כי הדיפלומטים האירופים היו שותפים לעינויים של היהודים העצורים.

בחודשים שלאחר מכן הוסיפה הפרשה לרחוש ולבעבע. בחודש אייר שוחררו בערבות שישה יהודים עצורים. ואולם הצעד רק הגביר את השנאה ברחוב הנוצרי כלפי היהודים. הרחובות בערו. יהודים הותקפו באלימות בידי יוונים, וכשהתלוננו – נמצאו מואשמים בעצמם בתקיפה והוענשו במלקות. אם לא דיי בכך, שוב נעצרו חמישה

'ג באדר א' בשנת ת"ר (1840) החל כיום שגרתו באי היווני רודוס. לקראת ערב החלה המולת המסחר לדעוך. עששיות נדלקו בבתיים. העיר התכנסה לשלוות הלילה.

גם ברובע היהודי נראו אותות היום המסתיים. קהילת רודוס היתה עתיקה ומפוארת, בת אלף שנים, וניהלה חיים יהודיים שוקקים. שישה בתי כנסת פעלו בשכונה, והיהודים נהנו מחופש תעסוקה נרחב ומזכויות רבות.

באזור הלא יהודי עמדה אגם דאוגה ונשאה מבטים מוטרדים אל הרחוב. השמש כבר שקעה מזמן, ובנה עדיין לא חזר. היא פכרה אצבעותיה בחשש.

כך החלה עלילת הדם כנגד יהודי רודוס. ההתחלה היתה אופיינית: נער נוצרי יוצא מביתו ואינו שב. האם פנתה אל השלטונות העות'מאניים, והללו פתחו בחיפושים נרחבים אחרי הנער. למרבה הצער לא נמצא ולו קצה חוט שיוביל לעקבות הנער.

בתוך כך החלה תסיסה בקרב הנוצרים. האנטישמיות, שרחשה תמיד תחת פני השטח, צצה פתאום. אט אט גברו הקולות: היהודים הם שרצחו את הנער כדי להשתמש בדמו למצות הפסח.

במהרה נהפכה העלילה המופרכת לאמת שאין עליה עוררין. הרוחות השתלהבו, וההמונים החלו לדרוש נקם. בעקבות זאת החלו השלטונות להפנות אצבע מאשימה כלפי היהודים. המשטרה עשתה חיפושים נרחבים ברובע היהודי, בניסיון להתחקות אחרי עקבות הנער האבוד. כל תחנוני היהודים, כי זו עלילת כזב, נפלו על אוזניים ערלות.

ואז הופיעה העדות המרשיעה. שתי נשים העידו כי ראו במו עיניהן את הנער מובל בידי ארבעה יהודים. אחד מהם, אליקים סטמבולי, נעצר. הוא עונה והולקה חמש

יהודים, ונראה היה שהמתיחות איננה עומדת לפוג בקרוב.

רק באמצע החודש הוזמנו משלחות של נציגים יהודים ויוונים מרודוס לקונסטנטינופול, לחקירה מעמיקה. הקאדי של רודוס, שתמך בעקביות ובאומץ ביהודים, טען וחזר שזו עלילת כזב שפלה, שטפלו הקונסולים של בריטניה ואוסטריה כלפי היהודים. לעומתו התייצבו הקונסולים והתעקשו שהיהודים אשמים, ונתלו בעדות כתובה של עמיתיהם ברודוס.

הדיונים נמשכו חודשיים. במהלכם הרבו היהודים בתפילות לאביהם שבשמים, שיוציא את האמת לאור ויציל את הקהילה כולה מהחרב המונחת על צווארה. התיק, שכותרתו היתה "האוכלוסייה היוונית של רודוס – התובע, לבין האוכלוסייה היהודית – הנאשמת", נבחן בזכוכית מגדלת בשאיפה להגיע לחקר האמת.

דריכות גדולה שרתה באוויר ביום כ' בתמוז, לקראת הכרעת הדין. ההחלטה היתה "זיכוי מוחלט" של "האוכלוסייה היהודית הנאשמת". הכרעת השופטים אף דרשה את פיטוריו של מושל רודוס, יוסוף פאשה, שעמד מאחורי העינויים הפסולים של העצורים. אנחת הרווחה של הקהילה היהודית ברודוס, ושל המוני יהודים ברחבי האימפריה העות'מאנית, היתה עצומה. היגון והמרורים, שהיו מנת חלקם חודשים רבים כל כך, נהפכו לשמחה גדולה וליום חג – פורים רודוס.

סיפור הנס הועלה על הכתב בידי רבי חיים פלאג'י, בספרו 'דרכיו למשה', והוא שזור בסיפור 'עלילת דמשק' שאירעה קודם לכן. הספר נושא דברי שבח לשר מונטיפיורי ורעייתו יהודית על המאמצים הכבירים שעשו למען הצלת אחיהם ברודוס ובדמשק.

שיחת השבוע (מתוך העלון השבועי)

התחדשנו!
בוטאו לבקר
באתר המשודרג
www.tanyaor.com

”זאת התורה אדם” (במדבר יט' ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת תצוה

ישראל – שבט לכל אבן. בנוסף, חרוטים על האבנים אותיות היוצרות יחדיו את המילים – ”אברהם, יצחק, יעקב, שבטי ישראל”. את החושן נושא הכהן הגדול על חזהו מעל האפוד, והוא תלוי באמצעות שתי שרשראות זהב קצרות המשתלשלות מן האפוד ונאחזות בשתי טבעות זהב המחוברות בחלקו העליון של החושן. מתחת לאבני החושן, בחלק מקופל של האריג, משולבות שתי טבעות, אחת בכל צד, לתוכן תחובות פתילי תכלת המשמשות לחגירת החושן אל גופו של הכהן כדי שלא יתנדנד בזמן הליכתו. בין קפלי אריג החושן תפור קלף ועליו השם המפורש. החושן ישמש כ”אורים ותומים”. כלומר, כל אימת שהכהן הגדול יידרש לשאלות מהותיות הקשורות לציבור, אזי יבהיקו אותיות החושן ויגלו את התשובה השמימית.

המעיל: על גבי כותנתו לובש הכהן הגדול מעיל, ארוג כולו מחוטי צמר בצבע תכלת. בתחתית המעיל קשורים שבעים ושניים פעמונים המצלצלים בזמן תנועת הכהן בבואו לעבודתו בקודש ובצאתו.

הציץ: על מצחו של הכהן הגדול מונח טס של זהב, עליו כתובות באותיות בולטות המילים ”קודש לה” (בצורת הכתיבה של השם המפורש). הטס מחובר בשני חוטי תכלת המקיפים את ראשו ונקשרים מעל עורפו. חוט תכלת נוסף מושחל בחלקו העליון של הציץ באמצעו, ונמשך מעל ראשו ומעל מצנפתו של הכהן הגדול לאחוריו, כשהוא נקשר לאחור עם שני פתילי הרוחב.

פרשת תצוה באה כהמשך לפרשת תרומה שלפניה. בפרשת תרומה מובא הציווי אודות הקמת המשכן ותיאור כל פרטי הקמתו, ואילו פרשתנו עוסקת בציווי אודות בגדי הכהנים, וכן תיאור כמה מהקרבנות ופריטים נוספים במשכן.

שמן זית זך למנורת מאור

ה' מצוה על הכנת שמן זית זך למנורת המשכן. נרות המנורה ידלקו בשמן זה בכל יום. בשעת הטבת נרות המנורה על ידי אהרן לעת ערב, עליו לצקת בהם כמות שמן מספקת לבעירתם עד הבוקר.

שמונת בגדי הכהן הגדול

הכנת בגדי כהונה מיוחדים לכהנים. לאהרן הכהן הגדול שמונה בגדים: אפוד, חושן, מעיל, ציץ, כתונת, מצנפת, אבנט ומכנסיים. לבניו – נדב ואביהוא, אלעזר ואיתמר, המשרתים ככהנים במשכן (כהן רגיל – כהן הדיוט) ארבעה בגדים בלבד: כתונת, מגבעת, אבנט ומכנסיים.

האפוד: הוא כמין סינר שלובש הכהן מאחוריו, מגובה החזה ועד לעקבי רגליו. מחלקו העליון של האפוד יוצאים שני זוגות רצועות. זוג אחד מקיף את גופו של הכהן ונחגר מלפניו, וזוג שני כמין כתפיות העוברות מעל צווארו. על כתפיות אלו, מעל גובה החזה מוצמדות שתי אבני השוהם עליהן חרוטים שמות שבטי ישראל, ששה שמות על כל אבן.

החושן: על גבי בד, ארוג מחמשה מיני חוטים, משובצות שניים עשר אבנים יקרות ועליהן חרוטים שמות שבטי

בבגדי הכהונה ועל ראשם וכן על המזבח יוצק שמן מיוחד הנקרא 'שמן המשחה'. לאחר ההכנות האמורות מקודשים הכהנים והמזבח ומזומנים לעבודתם בקודש.

לאחר ההכנות האמורות, מבטיח ה', תשרה השכינה במשכן, וממנו תתפשט ותשכון על כל מחנות בני ישראל.

קרבת התמיד

על גבי המזבח החיצון יוקרבו מידי יום שני קרבנות. האחד בבוקר עם תחילת העבודה, והשני עם סיומה בין הערביים. עם הקרבת הקרבנות, שיכללו כבש בן שנה ומנחת סולת מעורבת בשמן, ינוסח גם יין על המזבח.

מזבח הקטורת שבהיכל

מלבד מזבח העולה שבחצר המשכן המיועד להקרבת הקרבנות, יהיה בתוך ההיכל מזבח קטן יותר המיועד להקטרת הקטורת.

מזבח הקטורת, עשוי עצי שיטים ומצופה זהב טהור, שטחו רבוע – אמה על אמה (כחצי מטר על חצי מטר) וגובהו שתי אמות (כמטר אחד). על גביו זר ומתחתיו ארבע טבעות זהב בארבע פינותיו, בהן יוכנסו הבדים (מוטות) לנשיאתו בעת מסעות בני ישראל.

על גבי מזבח זה, בסמוך לעריכת הנרות והדלקתם במנורה, יקטיר הכהן קטורת העשויה משחיקת עשבים שונים, פעמיים בכל יום בוקר וערב. על מזבח זה יותז אחת בשנה, ביום הכיפורים, דם של פר ושעיר, לכפר על חטאיהם של בני ישראל.

הכתונת: עשויה כולה פשתן, ארוגה משבצות משבצות וסגורה מכל עבריה, כך שניתן ללובשה רק דרך בית הצוואר. את הכתונת לובש הכהן על גופו, חוגר אותה באבנט, ועליה לובש הכהן הגדול את המעיל ואת האפוד.

המצנפת/מגבעת: הכהן הגדול חובש על ראשו מצנפת עשויה פשתן. המצנפת כמין פס ארוך, אורכה שש עשרה אמה (כשמונה מטרים), והכהן מסובבה סביב ראשו עד שמתקבלת צורת מצנפת. גם לכהן ההדיוט כובע דומה, אלא שהוא מקיף בו את ראשו בצורת מגבעת.

האבנט: אף הוא פס ארוך אך דק מן המצנפת. אורכו שלושים ושתיים אמה (כששה עשר מטרים) והוא ארוג מארבע מינים שונים: פשתן, תכלת, ארגמן ותולעת שני. הכהן חוגר אותו על גבי הכתונת כשהוא מסובבו שוב ושוב סביב גופו עד תום כל אורכו.

המכנסיים: ארוגות גם הן מחוטי פשתן. הכהן לובש את המכנסיים לכיסוי ערוותו עד למעלה מטבורו, קרוב ללב, ולמטה עד ברכיו.

הכנת הכהנים והמזבח לקדשם לעבודתם

אהרן ובניו הכהנים בני שבט לוי, הם שנבחרו על ידי הקב"ה לשרת במשכן. גם אחר כך, בבית המקדש שייבנה בארץ המובטחת, יהיו הכהנים (צאצאי אהרן) המשרתים בעבודת הקודש.

ה' מצוה להכין את הכהנים ואת המזבח ולקדשם לעבודתם. במהלך שבעה ימים מיום הקמת המשכן יוקרבו על המזבח קרבנות ומנחות מיוחדים, הכהנים יולבשו

חסידות על הפרשה פורים

חסרון דעת

גדול יום הפורים מיום הכיפורים, שכן ביום הכיפורים מצווה לענות את הגוף, ואילו בפורים חייב אדם להתבסס עד דלא ידע; וכי יש עינוי גדול מחסרון דעת! (רבי בונם מפשיסחה)

מעלת הגורל

בתיקוני זוהר נאמר שיום הכיפורים הוא 'כ-פורים'. שני הימים האלה קשורים עם הגורל, המסמל ביטול ומסירות נפש שלמעלה מטעם ודעת, והתבטלות זו באה מה'יחידה' שבנפש.

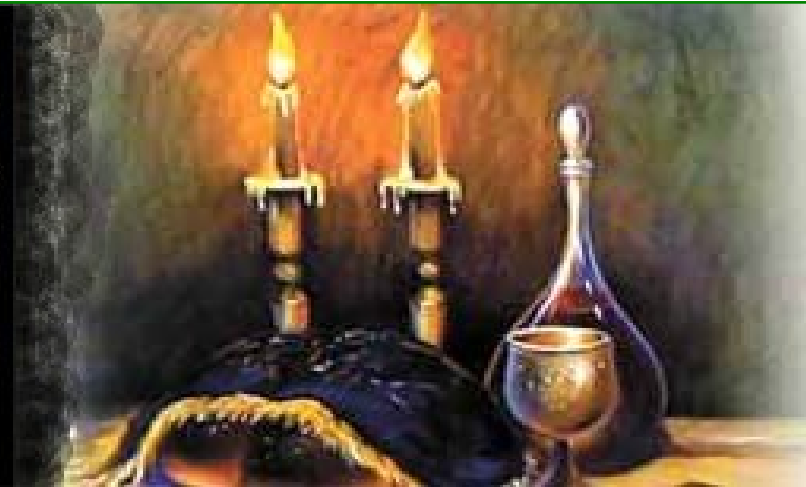
שבת שלום!!!

ליקוט, רעיונות, כתיבה ועימוד: חי דמארי
כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו
tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון חורף)
18:18	17:05	י-ם
18:20	17:20	ת"א
18:19	17:11	חיפה
18:20	17:12	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון